

Educatieve ondersteuning, transcript kennisclip

Wat is educatieve ondersteuning? Die vraag staat centraal in dimensie 4 van het zelfevaluatie instrument MeMoQ. In deze dimensie gaat het over hoe kinderen en volwassenen met elkaar omgaan. Bij educatieve ondersteuning bekijken we of er een actief stimulerende begeleiding is van kinderen én een rijke taalondersteuning.

Page | 1

Waarom is dat belangrijk?

Kinderen gaan graag zelf op ontdekking. Ze zijn nieuwsgierig en verkennen de wereld met al hun zintuigen: materialen vastnemen, ronddraaien, voelen en proeven, maar ook andere mensen die ze zien bewegen en met elkaar zien omgaan. Alles rondom hen is boeiend. Dagelijks ontdekken ze nieuwe dingen en doen ze nieuwe ervaringen op. Door nieuwe ervaringen op te doen, maken kinderen als het ware nieuwe sporen in hun hersenen. En dat is eigenlijk leren... Dat gebeurt vooral als kinderen betrokken zijn.

Cluster 1: Actief stimulerende begeleiding

Net dat kan jij als begeleider stimuleren. Door de manier waarop je met kinderen omgaat: wat je zegt, wanneer je iets zegt (of net niet zegt), door nieuw materiaal aan te bieden, ... Het zorgt ervoor dat ervaringen van kinderen uitgebreid worden of verdiept worden. Je daagt kinderen uit om net een stapje verder te zetten. Volg je de ideeën en initiatieven die kinderen zelf aanbrengen en speel je daarop in, dan doe je aan actief stimuleren.

Exploratie stimuleren

Het start met het goed kijken en luisteren waar een kind mee bezig is. Je probeert je te verplaatsen in wat het kind doet. We geven een voorbeeld. Als jij denkt dat Xander het leuk vindt om een toren te bouwen met potjes, is het een goed idee om die potjes nog eens aan te bieden. Als je echter ziet dat hij die potjes vooral gebruikt om zand in en uit te scheppen, kan jij hier op inspelen: je kan andere dingen zoeken om te vullen en te legen (bv emmers, kruiwagens), je kan ook de ervaring van het graven zelf anders maken (bv nat zand, zwart zand) of je kan ook andere dingen gaan zoeken die 'licht' of 'zwaar' zijn. Het is goed eens na te denken hoe jij initiatieven en ideeën van kinderen op het spoor komt. Neem je de tijd daarvoor? Zie je ze bij elk kind? Bij de oudsten en de kleinsten, bij de stille kinderen en meer aanwezige kinderen? Zie je de ideeën of de bedoeling van kinderen achter wat ze doen? Een kind dat op de tafel klimt, hoef je uiteraard niet te laten klimmen. Maar je kan hem wel naar de ladder van de glijbaan begeleiden, waar dat klimmen wel kan.

Aandacht voor kindperspectief

Een zicht krijgen op ideeën en interesses van kinderen lukt beter als je hen keuzes aanbiedt: Bied je een baby twee verschillende speeltjes aan, kiest hij duidelijk één van de twee. Door kinderen keuzevrijheid te geven, kunnen kinderen zichzelf tonen, laten zien waar zij het meest interesse in hebben, wat zij graag doen. Dat betekent dan ook dat kinderen zelf kunnen bepalen wat ze spelen, zelf materialen kunnen nemen, zelf kunnen beslissen wat ze doen, wanneer ze het doen en wanneer ze klaar zijn met iets. Jij bent er bij om dat in goede banen te leiden. Valt het spel van kinderen stil dan kan jij hen weer opnieuw prikkelen: door vragen te stellen, door even mee te spelen, door iets nieuws toe te voegen. Daarbij kan je denken aan ideeën uit alle verschillende ervaringsgebieden, die elk het spel van kinderen kunnen rijker maken.

Relaties tussen kinderen bevorderen

Ben jij dan de enige waar kinderen al hun leerervaringen van krijgen? Uiteraard niet: kinderen gaan in de eerste plaats zélf op pad om te ontdekken. Jij kan die ontdekkingsstocht rijker maken, maar je bent niet alleen. De ruimte en materialen die kinderen vinden, bepalen heel wat van hun ervaringen. Daarover kan je meer leren via dimensie 5 van het zelfevaluatie-instrument. Een extra grote meerwaarde die kinderopvang biedt in het leven van jonge kinderen, is de aanwezigheid van de andere kinderen in de groep. Door het leven in groep, samen met andere kinderen te spelen, te eten, te relaxen, op pad te gaan, ... leren kinderen enorm veel. Ze dagen elkaar uit om nieuwe dingen te proberen, leren van elkaar welk gedrag wel en niet werkt om erbij te horen en genieten ervan om met elkaar bezig te zijn. Die relaties tussen kinderen kan jij mee bevorderen. Zorg ervoor dat gesprekjes tussen kinderen hun plaats kunnen krijgen, nodig hen uit om met elkaar te spelen, probeer iedereen eens op een positieve manier in de groep te zetten en zorg er zeker voor dat je op tijd samen leuke dingen viert. Op die manier versterk je de band tussen kinderen.

Cluster 2: Taalondersteuning

Mijn taalgebruik

De educatieve ondersteuning van kinderen gebeurt ook via de taal die in de opvang aan bod komt. Heb je al eens stilgestaan bij wat jij doorheen de dag tegen kinderen zegt? Hoe vaak zeg je iets en hoe zeg je dat dan? Kinderen leren van jou hoe taal in elkaar zit. Door de woorden die je gebruikt maar ook door jouw intonatie en het ritme in je taal. Ze horen welke klemtonen je wil leggen en dus welke boodschap je wil overbrengen.

Kinderen genieten van wat je doorheen de dag vertelt: benoemen wat je een kind ziet doen, een liedje zingen terwijl je kinderen omkleedt, of aankondigen dat jij er aan komt om een neus af te vegen. Gebruik gerust volledige zinnen: 'Draai maar aan de stop! Lukt het niet? Probeer eens om naar de andere kant te draaien'.

Taal bij kinderen uitlokken

Laat daarbij zeker genoeg kansen aan kinderen om ook zelf te praten. Alleen zo gaan kinderen al die woorden die ze horen, ook zelf kunnen inzetten. Dat vraagt soms wat tijd en geduld: kinderen moeten zich op hun gemak voelen om te durven spreken. Tijd krijgen ook, om na te denken over een vraag, voor ze een antwoord geven. Zeg je al eens iets gek, krijg je gegarandeerd antwoord! Af en toe eens herhalen wat kinderen zeggen om te controleren of je hen juist hebt begrepen, of een extra vraag stellen, geeft hen ook weer respect.

Taal van kinderen verrijken

Als je daarnaast ook nieuwe woorden en begrippen gebruikt, verrijk je de taal van een kind verder... een woord als 'helikopter' onthouden ze zeker als die indrukwekkende machine plots overvliegt. Sommige kinderen brabbelen al heel wat uit zichzelf: ga jij daar dan op in? Maak je er dan ook een echt gesprekje van? Heen en weer en nog eens heen en weer en nog eens? Zo'n gesprek op gang houden kan ook in kleine groepjes: zo leren kinderen weer van elkaar. Maar ook jongere kinderen pikken heel wat op door jou op een rustige en natuurlijke manier te horen praten. Zelfs heel jonge baby's communiceren met heel hun lijfje en lokken zelf actief communicatie uit.

Taalondersteuning

En dat is de essentie van taalondersteuning... communicatie en expressie bij kinderen aanmoedigen, uitlokken en ondersteunen...Dat is de essentie van educatief ondersteunen: Inspelen op en ondersteunen van wat kinderen van nature doen, om zo kinderen aan te zetten om in hun spel verder te gaan, te gaan ontdekken en te exploreren. Zo kan jij ertoe bijdragen dat kinderen zich uitgedaagd voelen en zich aan de grens van hun mogelijkheden bewegen, zodat ze in jouw opvang sleutelervaringen kunnen opdoen.